

KERKENBELEIDSPLAN

Gemeente Geetbets

26 mei 2025

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	2
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	3
2. FICHE PER KERKGEBOUW	4
2.1. Heilige Paulus en Petruskerk - Geetbets	4
2.1.1. Identificatie	4
2.1.2. Beschrijving	5
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	7
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	7
2.2. Sint-Ambrosiuskerk - Rummen	9
2.2.1. Identificatie	9
2.2.2. Beschrijving	9
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	12
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	12
2.3. Onze-Lieve-Vrouw-Van-De-Vredekerk - Hogen	13
2.3.1. Identificatie	13
2.3.2. Beschrijving	13
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	15
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	15
2.4. (Onze-Lieve-Vrouwkerk – Grazen)	16
2.4.1. Identificatie	16
2.4.2. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	16
3. FINANCIËLE GEGEVENS	17
3.1. Exploitatietoelagen	17
3.2. Overschotten	17
4. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	18
4.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	18
4.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	19
BESLUIT.....	20

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Geetbets:

- Heilige Paulus en Petruskerk - Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets;
- Sint-Ambrosiuskerk, Ketelstraat z.n. - 3454 Rummen;
- Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk - Hogenstraat 100, 3450 Hogen;
- Onze-Lieve-Vrouwkerk - Vijverstraat 28, 3450 Grazen.

In 2018 werden de vier parochies van Geetbets, Hogen, Grazen en Rummen samengevoegd tot de parochie Sint-Paulus en Sint-Petrus Geetbets. In augustus 2019 werd een eerste kerkenbeleidsplan voor Geetbets goedgekeurd. In het licht van de nieuwe beleidsperiode dringt een actualisatie van het kerkenbeleidsplan zich op. Binnen de parochiale zone Zoutleeuw-Geetbets werd in december 2024 een pastoraal plan 'Horizon 2030' vastgelegd, waarin een missie en visie werden bepaald. Op 2 april 2025 kwam een stuurgroep samen voor de opmaak van de kerkenbeleidsplannen binnen de parochiale zone Zoutleeuw-Geetbets.

Het kerkenbeleidsplan werd geactualiseerd in overleg tussen de gemeente Geetbets, de kerkfabriek Sint-Paulus en Sint-Petrus en de parochiale zone Zoutleeuw-Geetbets en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van aartsbisdom Mechelen-Brussel op 8 mei 2025;
- door de gemeenteraad van de gemeente Geetbets op 26 mei 2025.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen het eigenaarschap, het erfgoedstatuut, een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Figuur 1: Aanduiding kerken op kaart, Bron: <https://geopunt.be>

1. Heilige Paulus en Petruskerk - Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets;
2. Sint-Ambrosiuskerk, Ketelstraat z.n. - 3454 Rummen;
3. Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk - Hogenstraat 100, 3450 Hogen;
4. (Onze-Lieve-Vrouwkerk - Vijverstraat 28, 3450 Grazen.)

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Heilige Paulus en Petruskerk - Geetbets

Figuur 2: Heilige Paulus en Petruskerk; exterieur

Figuur 3: Heilige Paulus en Petruskerk; koor met altaar

2.1.1. Identificatie

Naam: Heilige Paulus en Petruskerk (Sint-Pauluskerk)

Geografische ligging

- Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Dekenaat: Zoutleeuw
- Pastorale zone: Zoutleeuw-Geetbets
- Parochie: Sint-Paulus en Sint-Petrus

Eigenaar: Gemeente Geetbets

Erfgoedstatuut:

- Beschermd als monument 'Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus en de kerkhofmuur' sinds 08/12/2000.
- Beschermd als monument 'Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus: orgel' sinds 07/10/1981.
- Maakt deel uit van het beschermd dorpsgezicht 'Kerkhof en pastorietaan Heilige Petrus en Paulusparochie' sinds 08/12/2000.

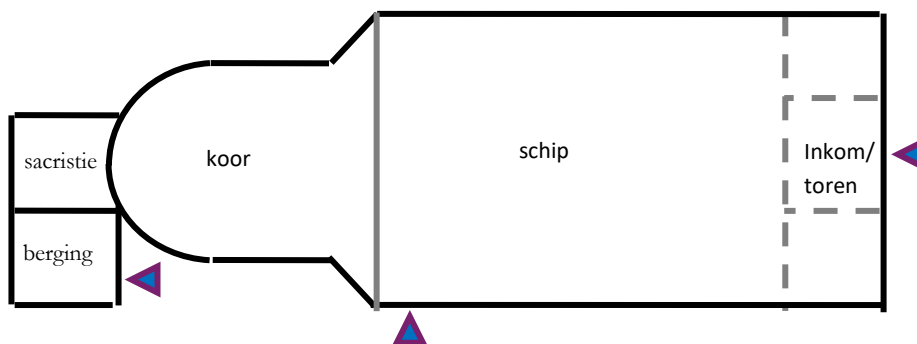
2.1.2. Beschrijving¹

a) **Cultuurhistorische waarde**

Rijk uitgevoerde plattelandskerk opgetrokken in baksteen en Gobertange en bestaande uit een ingebouwde westtoren, een brede beuk van vijf traveeën en een smaller koor met halfronde apsis en oostsacristie. Het gebouw werd opgetrokken tussen 1768 en 1789. Tussen 1855 en 1858 kreeg het gebouw een nieuwe toren en werd het schip met 1/3 de verlengd. De kerk is nog grotendeels omringd door een kerkhof dat sinds 1965 niet langer als begraafplaats functioneert. Voor de aanleg van een parking werd in 1988 een gedeelte van het kerkhof aan de noordzijde van de kerk ontruimd. De eenvoudige bakstenen ommuring is vrijwel volledig omlopend en op diverse plaatsen verstevigd met steunberen.

b) **Gebouw en architecturale mogelijkheden**

De ruim geproportioneerde kerk bestaat uit een ingebouwde westtoren, een brede beuk van zes traveeën en een smaller, twee traveeën diep koor met halfronde apsis waarop een sacristie en een recentere berging (1915) aansluit.

Figuur 4: Heilige Paulus en Petruskerk; principeplan van de kerk

Ruimtes

Schip (190 m²)

De homogeen witgeschilderde binnenruimte met grijze natuurstenen vloer wordt geritmeerd door ionische pilasters met ingediepte schachten die een omlopende, gekorniste kroonlijst dragen. Het geheel wordt overkapt met een met rocaillemotieven versierd stucplafond bestaande uit een vlak middengedeelte waarop een uitvergrote, door platte banden in vakken opgedeelde kooflijst aansluit. In de jaren 1970 werd het interieur herschilderd en de originele witzwarte marmeren vloer samen met de oude grafstenen uitgebroken en vervangen door vast tapijt op een betonvloer. Later (1998) werd opnieuw een natuurstenen vloer geplaatst en het interieur homogeen wit geschilderd.

Koor (72 m²)

Het koor bestaat uit twee traveeën met een halfronde apsis. Het interieur wordt verfraaid met een vrijwel homogeen uit de tweede helft van de 18de eeuw daterend meubilair. Meest opvallend is het hoofdaltaar uit 1774 van de hand van Frans Van Ursel, dat in 2015 volledig werd gerestaureerd. Verder zijn er in het koor twee glasramen bewaard met alliantiewapens en wapenschilden van Rijckman de Betz. Achter het altaar en op het altaarverhoog zijn nog

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus met kerkhof [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41814> (geraadpleegd op 13 september 2018).

delen van de 18de – eeuwse vloerafwerking bewaard gebleven. De overige delen zijn vernieuwd in blauwe hardsteen.

Inkom (25 m²)

Het inkomportaal van de kerk bevindt zich onder de ingebouwde westtoren en werd bij de vernieuwingswerken in de jaren 1970 aangepakt. De deur van het portaal die toegang geeft tot de kerk werd vervangen door een glazen deur. Het portaal zelf werd voorzien van houten schrijnwerk waarin de toegang naar de torentrap en verschillende technieken werden weggewerkt. Naast het inkomportaal bevindt zich het stooklokaal en een berging. Boven deze ruimtes is er een doksaal met houten balustrade geflankeerd door tribunes met licht getoogde omlijsting en balusterafsluiting. Hier bevindt zich ook het beschermde Clerinx-orgel.

Sacristie (14 m²)

De kleine sacristie bevindt zich achter het koor en is nog voorzien van verschillende authentieke elementen (ingewerkte kluizen, gewadenkasten,...) Ook de vloer in zwart-wit dambordpatroon is nog aanwezig.

Berging (20 m²)

Volume dat in 1915 werd bijgebouwd tegen de sacristie en wordt gebruikt als bijsacristie met de nodige bergkasten en toilet. Weinig waardevolle ruimte.

Mogelijkheden tot compartimentering

De kerk heeft een hoge erfgoedwaarde. De compartimentering hiervan zou een grote impact hebben op de ruimtelijkheid en bijgevolg een grote afbreuk doen aan deze waarden (architecturaal, artistiek, historisch). De kerk is een beschermd monument; bijgevolg is elke permanente ruimtelijke ingreep toelatings- of vergunningsplichtig en te overleggen met het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Aangezien de kerk ook deel uitmaakt van een beschermd dorpsgezicht is het aanbouwen van nieuwe volumes niet vanzelfsprekend.

Voorzieningen

De kerk is sinds 2024 voorzien van luchtverwarming op gas. De gasketel bevindt zich in het stooklokaal naast de inkom en de lucht wordt van achteruit de kerk ingeblazen. De elektrische installatie is niet meer conform. Op de zolders is er branddetectie aanwezig en het gebouw is voorzien van inbraakbeveiliging. Bij de restauratie in 2014 werd bliksembeveiliging geïnstalleerd. In de berging naast de sacristie is er een toilet aanwezig dat is aangesloten op het rioleringsnet. In de toren zijn er drie klokken. Op de toren is er aan drie zijden een torenuurwerk. Er zijn ook twee telecomoperatoren actief in de toren. De verlichtingsarmaturen werden vernieuwd zodat kon worden overgeschakeld op ledverlichting. Er is een audio-installatie aanwezig.

Toegankelijkheid

Aan de inkom aan de voorzijde van de kerk zijn er een vijftal treden. Via de zij-inkom is het gebouw toegankelijk voor personen met een handicap.

Biodiversiteit

In de toren bevindt zich een uilenkast.

Bouwfysische toestand

De kerk is als object aangesloten bij Monumentenwacht. Er worden periodieke inspecties uitgevoerd die resulteren in inspectierapporten om de onderhoudsnoden en prioritaire werken in kaart te brengen.

Voorgaande restauratie- en renovatiewerken:

- Vernieuwen vloerafwerking en schilderen interieur (1995);
- Gevels en daken (2014);
- Pleisterwerk gewelf schip (2023);
- Omvorming verwarming van stookolie naar gas (2024).

Restauratie- en renovatienoden:

- In het interieur zouden de noodzakelijke de schilderwerken uitgevoerd moeten worden na het aantreden van het nieuwe gemeentebestuur. Dit zou voor eind 2028 moeten gerealiseerd zijn.
- Bij de omvorming van de verlichting in de kerk naar ledverlichting werd vastgesteld dat de elektrische installatie niet meer voldoet aan de huidige normen. De elektrische installatie moet vernieuwd worden.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De site behoort waarschijnlijk tot de oudste dorpskern van Geetbets die ontstaan is in de nabijheid van een motteburcht ter bescherming van de handel over de Gete.² De Heilige Paulus en Petruskerk maakt onderdeel uit van een beschermd dorpsgezicht, tezamen met de pastorietaan en het ommuurde kerkhof. De kerk bevindt zich in het centrum van Geetbets langs de Dorpsstraat. Het kerkgebouw maakt deel uit van een as aan voorzieningen aan de oostzijde van de Dorpsstraat, met van noord naar zuid een supermarkt, woonzorgcentrum, academie, horeca, administratief centrum, bibliotheek, school pastorie en kerk met omliggend kerkhof. Voor de kerk is er een bushalte 'Geetbets Dorp'. In de nabije omgeving zijn publieke parkeerplaatsen voorhanden.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Deze beschermde 18e-eeuwse kerk wordt wekelijks gebruikt voor de eredienst. De Heilige Paulus en Petruskerk fungeert samen met de Sint-Leonarduskerk van Zoutleeuw als zondagkerk voor de Pastorale Zone (Allerheiligenviering, Kerstviering, Paasviering...). De kerk is in de nieuwe parochiestructuur (fusie van de parochies Geetbets, Grazen, Rummen en Hogen in 2018) het centrale gebouw voor de katholieke eredienst in Geetbets, in het bijzonder voor de zondagviering. Deze parochiestructuur maakt integraal deel uit van de Parochiale Zone Zoutleeuw-Geetbets.

Elke zaterdagavond wordt er om 17u30 of in zomerperiode (vanaf Pasen) 18u30 Eucharistie gevierd. Er vinden ook schoolvieringen en officiële plechtigheden, huwelijken en begrafenissen plaats. Doopvieringen worden hoofdzakelijk in de Sint-Leonarduskerk van

² LEUS G. 1999: De heren van Bets; Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis, Geetbets.

Zoutleeuw georganiseerd, maar het doopsel kan op vraag ook in de kerk van Geetbets plaatsvinden.

Het aantal aanwezigen op de gewone wekelijkse viering bedraagt gemiddeld veertig personen. Op basis van de evolutie van het kerkbezoek gedurende de volgende jaren zal deze regeling geëvalueerd worden.

De kerk wordt occasioneel gebruikt voor niet-pastorale activiteiten (bv. concerten), ter valorisatie van het kerkgebouw.

2.2. Sint-Ambrosiuskerk - Rummen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 5: St. Ambrosiuskerk; toren

Figuur 6: St. Ambrosiuskerk; koor met altaar

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Ambrosiuskerk

Geografische ligging

- Ketelstraat z.n., 3454 Rummen
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Dekenaat: Zoutleeuw
- Pastorale zone: Zoutleeuw-Geetbets
- Parochie: Sint-Paulus en Sint-Petrus

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Paulus en Sint-Petrus

Erfgoedstatuut:

- Niet-beschermd
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed; 'Parochiekerk Sint-Ambrosius' sinds 8/10/2021.

2.2.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

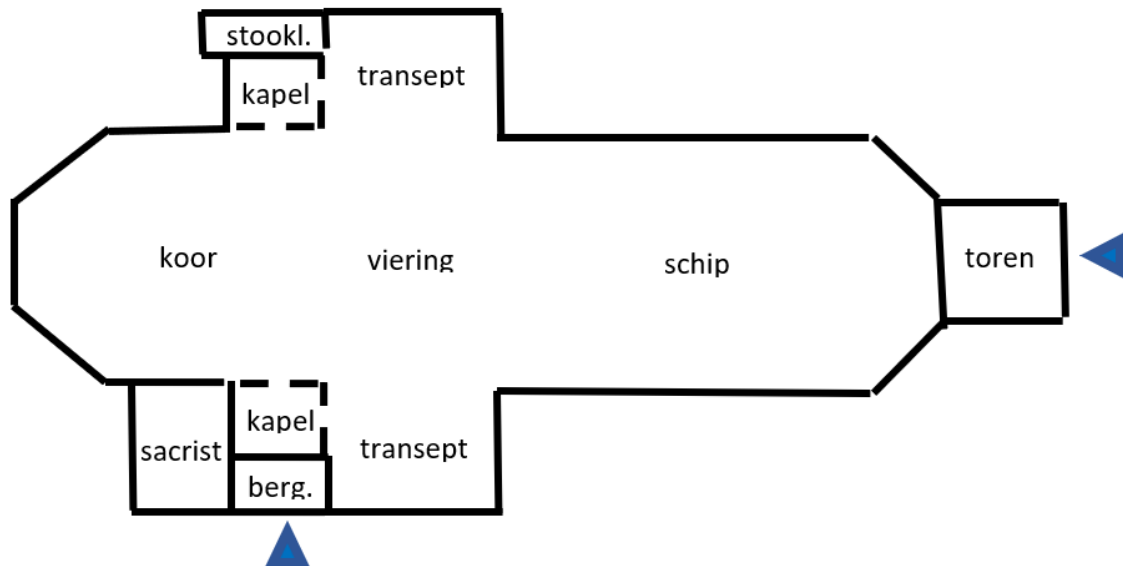
Ruime éénbeukige kerk met een hoge westtoren. De toren, met sokkel en portaal van ijzerzandsteen, dateert van 1741. De kerk werd door brand in 1760 vernield en vervangen door een nieuw gebedshuis. Eveneens uit deze periode is het stucplafond van het schip. In 1924 werd in aangepaste stijl het transept, het koor en twee zijkapellen aangebouwd naast het koor.

In het interieur bevinden zich enkele interessante objecten: In de zuidelijke apsidiool, barokbeeld van de Heilige Maagd en Kind (17de eeuw); in de beuk Sint-Antonius en Sint-

Barbara (volkskunst, 17de, 18de eeuw). Tegen de zuidgevel het mooie grafmonument van J. de Hoen (+ 1649) en zijn echtgenote; in de kruisarmen classicistisch getinte praalgraven van de familie Wouters (18de eeuw) en van de gravin M.-H. de Hoen (+ 1772).³

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Het gebouw bestaat uit een schip van drie traveeën met aangebouwde westtoren, een vooruitspringend

Figuur 7: Sint-Ambrosiuskerk; principeplan van de kerk

Ruimtes

Schip (190 m²)

Het interieur is vrij homogeen geschilderd, waarbij de wanden een lichtgrijze, en het plafond een rozige kleur hebben gekregen. Op de vloer ligt een vrij recente vloer in blauwe hardsteen. De ruimte wordt geritmeerd door pilasters met semi-Korinthische kapitelen. Het vlakke stucwerkplafond met rocaillmotieven sluit aan op de wanden doormiddel van een schuine kooflijst. Op een postkaart uit 1935 valt nog duidelijk een polychrome schildering te herkennen waarbij de pilasters zijn voorzien van marmerimitatie schilderingen.⁴

Inkomportaal/toren (25 m²)

Het inkomportaal is in de jaren '70 vernieuwd en voorzien van schrijnwerk waarachter de trap naar de toren en de technieken zijn weggewerkt.

Viering (80 m²)

Bij de bouw van het nieuwe transept en koor (1924) werd het stucwerkplafond van het schip verdergezet. Door recente waterinfiltraties raakte het plafond beschadigd, dit werd rond 2010 hersteld samen met de dakafwerking (leien).

Transept noord en zuid (56 m²)

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2018: Parochiekerk Sint-Ambrosius [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41827> (geraadpleegd op 13 september 2018).

⁴ RUYTINX L. 1995: Geetbets Rummen Grazen: Het is niet meer zoals het was.

De noordelijke en zuidelijke transeptarmen zijn vrij eenvoudig afgewerkt. Ze worden belicht door rondboogvormige drielichten in neo-romaanse stijl. Onder de drielichten zijn er tochtsassen in houten schrijnwerk zonder dat deze effectief een toegang tot de kerk vormen. Het schrijnwerkelement wordt gebruikt als stockageplaats. Aan de noordzijde zijn er in het gevelmetselwerk sporen van een latere aanpassing zichtbaar; mogelijk was er hier een toegang tot de kerk.

Koor (110 m²)

Het gebouw heeft een vrij diep koor met zijkapellen. In de absis was er tot ca. 1970 een nis met een beeld van Sint-Ambrosius. Deze is verplaatst naar de nis boven de inkom. Christus aan het kruis hing voordien op aan het plafond in de viering. Vrijwel alle heiligenbeelden in de kerk zijn verdwenen, ook deze in het koor.

Zijkapellen noord en zuid (12 m²)

De zijkapellen zijn vrij eenvoudig geconcipieerd met een tongewelf en een klein rond raam. Alle wanden zijn monochroom wit geschilderd, maar mogelijk waren deze tot de jaren '70 polychroom afgewerkt.

Sacristie (18 m²)

De sacristie is zeer eenvoudig afgewerkt, enkel de 18de -eeuwse lavabo is een interessant gegeven. Aansluitend aan de sacristie is er nog een kleine berging met toilet.

Stooklokaal (10 m²)

Tegen de zuidelijke zijkapel werd in de jaren 1970 een stooklokaal aangebouwd voor de verwarming in de kerk (luchtverwarming).

Voorzieningen

Het gebouw wordt verwarmd door middel van luchtverwarming op mazout. De stookruimte bevindt zich tegen de zuidelijke transeptarm. Een deel van de elektrische installatie werd vernieuwd en terug gekeurd. In het gebouw is er een toilet dat is aangesloten op het rioleringsnet. De bliksemafleidingsinstallatie werd vernieuwd. Er is geen inbraak- of brandbeveiliging aanwezig. In de toren is er één klok aanwezig. Op afbeeldingen uit 1921 en 1993 is er op de toren een uurwerk aangebracht, dit is ondertussen verdwenen.⁵ Er is één telecomoperator aanwezig in de toren en een contract met een tweede operator gesloten.

Toegankelijkheid

Het gebouw is niet integraal toegankelijk; om het gebouw te betreden moet er een trede genomen worden. Problematisch is wel het feit dat de kerk slechts een enkele toegang heeft. Enkel via een kleine deur in de berging naast de sacristie wordt een tweede, niet voor kerkgangers bedoelde toegang gecreëerd. Er werd in 2022 een rechtstreekse toegang naar de sanitaire ruimte naast de sacristie gecreëerd zodat deze toegankelijk is vanuit de kerk. Er zijn plannen om het vaste dienstalbaar te verwijderen om mogelijke culturele activiteiten te vergemakkelijken.

Biodiversiteit

⁵ RUYTINX L. 1995: Geetbets Rummen Grazen: Het is niet meer zoals het was.

In de toren bevindt zich een uilenkast.

Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand van het gebouw is redelijk goed, zo toont een inspectie van Monumentenwacht uit 2025 aan. Er zijn de voorbije jaren reeds verschillende onderhoudswerken uitgevoerd, maar nog niet alle problemen zijn hiermee opgelost. Het meest dringende is wellicht het vernieuwen van de leien dakafwerking van enkele dakvlakken van de hoofdbeuk. Ook het periodiek onderhoud met het reinigen van goten, schilderen van schrijnwerk en kleine dakherstellingen moet meer aandacht krijgen. In het interieur zijn er op verschillende plaatsen vochttaftekeningen op de muren. Deels valt dit te wijten aan optrekkend vocht, maar plaatselijk gaat het ook om doorslaand vocht, mogelijk ten gevolge van lekken of andere problemen met de afwatering van het gebouw. Een lokale zone van het pleisterwerk van het plafond in het schip is losgekomen van de drager. Deze schade is vermoedelijk te wijten aan een vroeger lek in de dakstructuur. De getroffen zone is beperkt maar zonder herstelling moet het schip in onder dit stuk plafond bij evenementen ontoegankelijk blijven. Tot slot wordt ook geadviseerd de elektrische installatie in orde te stellen en asbesthoudende materialen te verwijderen.

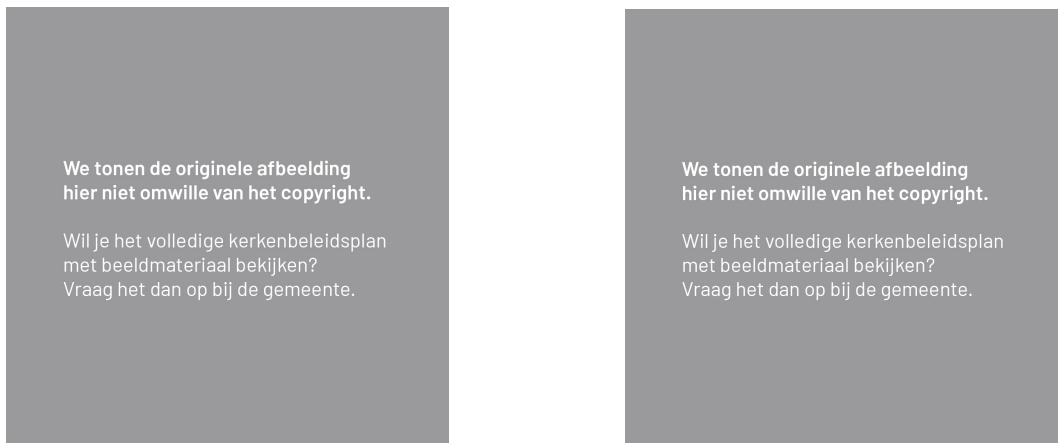
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De site is historisch nauw verbonden met de site van de burcht van Rummen. De kerk is vandaag de dag gelegen aan de belangrijkste verkeersader van het dorp (Ketelstraat) en is het centrum van de oude kern. Rondom het kerkgebouw ligt het oude kerkhof van Rummen. Voor de kerk is er een bushalte 'Rummen Kerk'.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk worden geen eucharistievieringen meer gehouden op zondag of door de week. Er hebben de voorbije jaren geen kerkelijke uitvaarten en huwelijken meer plaatsgevonden. De kerk wordt nu reeds ter beschikking gesteld voor activiteiten, die in overeenstemming zijn met de waardigheid van het religieuze gebouw (tentoonstellingen, concerten, schoolactiviteiten, etc.). Een eerste poging om lokaal aan een herbestemming te werken stuitte op grote financiële uitdagingen en kende geen succes.

2.3. Onze-Lieve-Vrouw-Van-De-Vredekerk - Hogen

Figuur 8: Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk; exterieur Figuur 9: idem; interieur

2.3.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk – Hogen

Geografische ligging

- Hogenstraat 103, 3450 Geetbets
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Dekenaat: Zoutleeuw
- Pastorale zone: Zoutleeuw-Geetbets
- Parochie: Sint-Paulus en Sint-Petrus

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Paulus en Sint-Petrus

Erfgoedstatuut:

- Niet-beschermd
- Niet-vastgesteld
- Opgenomen op de provinciale lijst van waardevol erfgoed

2.3.2. Beschrijving

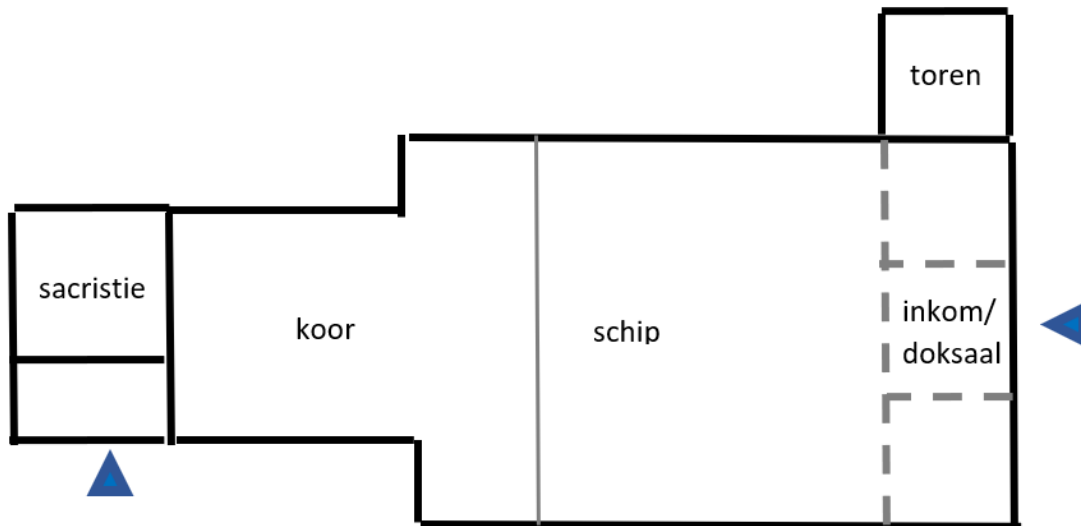
a) *Cultuurhistorische waarde*

De kerk werd in volle oorlogstijd (1942) opgericht en in 1949 ingewijd. De stenen werden ter plaatse gebakken door de parochianen. Het kleine éénbeukige gebouw heeft een toren op de zuidwestelijke hoek. Tussen 1950 en 1960 werd de kerk verfraaid met 16 glas-in-lood ramen.⁶

⁶ Kerken in Vlaanderen 2018: Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk Hogen, Geetbets [online], http://www.kerkeninvlaanderen.be/pages/kerk_01013.htm

b) *Gebouw en architecturale mogelijkheden*

Het betreft een éénbeukige kerk van vijf traveeën onder een spitsboogvormig gewelf en een klein, twee traveeën tellend koor. Aan de zuidwestelijke hoek is er een toren aangebouwd en in het verlengde van het koor treft men de sacristie.

Figuur 10: Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk; principeplan van de kerk

Ruimtes

Portaal (9 m²)

Een open inkomportaal geeft toegang tot de kerk. Hierboven bevindt zich het doksaal met elektrisch orgel van de firma d'Hondt van Herselt uit 1945..

Schip (135 m²)

Het schip telt vijf traveeën waarbij in de eerste travee een doksaal is gevormd. Iedere travee wordt gekenmerkt door een tweelicht met rondboogvormige ramen waarin gebrandschilderd glas-in-lood is aangebracht. Ze tonen het Passieverhaal van Jezus en werden vervaardigd door Gerard De Seyn van Oostende en de ateliers Antoon d'Haeyer van Oudenaarde.⁷ De ruimte wordt overkapt doormiddel van een spitsboogvormig gewelf in beton. In het schip staan alle stoelen opgesteld.

Koor (59 m²)

De twee traveeën van het koor worden aangelicht door vrij kleine rechthoekige tweelichten met glas-in-lood vensters. Het koor wordt afgesloten met een rechte wand en wordt overwelfd doormiddel van een spitsboogvormig betonnen gewelf waarbij de bekistingsplaten nog duidelijk zichtbaar zijn.

Sacristie (19 m²)

Eenvoudige ruimte waarin verschillende opbergkasten staan.

⁷ LEUS G. 1999: De heren van Bets; Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis, Geetbets.

Stookkelder (19 m²)

Onder de sacristie bevindt zich de stookkelder.

Mogelijkheden tot compartimentering

Door de beperkte omvang van het gebouw lijkt compartimentering hier niet aan de orde. Het gebouw beslaat vrijwel het gehele perceel; ook een uitbreiding is niet evident.

Voorzieningen

De technische installaties dateren van kort na de bouw en hebben minimale aanpassingen ondergaan. De verwarming is voorzien doormiddel van luchtverwarming op mazout. De elektrische installatie is deels vernieuwd. Er is verder geen inbraak- of brandbeveiliging. Bij de vernieuwing van het dak in 2008 werd de bliksem-afleidingsinstallatie volledig vervangen. In het gebouw is geen toilet aanwezig.

Toegankelijkheid

Aan de hoofdingang van de kerk zijn er vier treden, maar ook een helling waarmee het gebouw rolstoeltoegankelijk is. De zij-inkom heeft twee treden; er is nog ruimte om ook hier een helling te voorzien.

Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand van het gebouw is goed, doch regelmatig onderhoud is noodzakelijk om het gebouw in deze staat te behouden.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De parochiekerk vormt in het kleine dorp een baken waarrond het sociale leven georganiseerd is; parochiezaal, school, café,... Dit dorp wordt bediend door een bushalte ('Geetbets Hogen kerk'). Rond de kerk bevindt zich voornamelijk open bebouwing met woonfunctie. De kerk maakt deel uit van een complexe gebouwencluster. De ontwikkeling en het gebruik van de site hangt nauw samen met de aanpalende de parochiezaal, de jeugdlokalen van de Chiro en de voormalige kleuterschool. Er is weinig parkeergelegenheid rondom de kerk en deze overige gebouwen aanwezig.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De in oorlogsjaren gebouwde Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Vredekerk te Hogen is eigendom van de kerkfabriek. In 2023 vond de laatste viering plaats.

De kerk wordt occasioneel voor culturele evenementen (concerten, tentoonstellingen...) of door de plaatselijke lagere school gebruikt.

Momenteel is een studie bureau (Accende) in opdracht van de kerkfabriek een onderzoek gestart naar een mogelijke herbestemming. Zo bestaat er de mogelijkheid het kerkgebouw via een erfpacht een nieuwe invulling te geven.

2.4. (Onze-Lieve-Vrouwkerk – Grazen)

Figuur 11: O.L.V.-kerk Grazen; exterieur

Figuur 12: O.L.V.-kerk Grazen; interieur

2.4.1. Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouwkerk – Grazen

Geografische ligging

- Vijverstraat 28, 3450 Geetbets
- Provincie: Vlaams-Brabant

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Aartsbisdom Mechelen-Brussel
- Dekenaat: Zoutleeuw
- Pastorale zone: Zoutleeuw-Geetbets
- Parochie: Sint-Paulus en Sint-Petrus

Eigenaar: Gemeente Geetbets

Erfgoedstatuut:

- Niet-beschermd
- Niet-vastgesteld

2.4.2. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Onze-Lieve-Vrouwkerk van Grazen werd in 2024 verkocht aan het gemeentebestuur van Geetbets en werd onttrokken aan de eredienst op 19 april 2024.

3. FINANCIËLE GEGEVENS

3.1. Exploitatietoelagen

2019	2020	2021	2022	2023	2024
€ 68.403,36	€ 55.078,02	€ -31.154,58	€ 63.154,58	€ 57.933,85	€ 68.155,74

3.2. Overschotten

2019	2020	2021	2022	2023	2024
€ 38.678,06	€ 19.577,69	€ 20.825,64	€ 17.831,79	€ 32.049,46	€ 53.931,147

4.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

De vier parochies van Groot-Geetbets werden samengevoegd tot één nieuwe parochie: Sint-Paulus en Sint-Petrus. Samen met de parochie Sint-Leonardus Zoutleeuw, waaraan nog drie parochies (Dormaal, Halle en Budingen) dienen toegevoegd te worden, vormt zij de pastorale zone Zoutleeuw-Geetbets in het dekenaat Zoutleeuw.

De kerk van Grazen werd na aankoop door de gemeente ontwaard in functie van een herbestemming. De kerken van Geetbets, Rummen en Hogen worden heden reeds gevaloriseerd door occasioneel gebruik. De twee gewezen parochiekerken van Rummen en Hogen moeten na overleg met alle betrokken partijen herbestemd worden. Bij de herbestemming van de kerk van Rummen moet rekening gehouden worden met het omliggende kerkhof en de aanwezige (waardevolle) graftekens.

De Heilige Paulus en Petruskerk fungeert als de hoofdkerk worden op het grondgebied Geetbets en blijft in gebruik voor de liturgie als zondagskerk. Blijvende valorisatie of een nevenbestemming in tijd of ruimte is wenselijk in de Heilige Paulus en Petruskerk.

4.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Na goedkeuring van het kerkenbeleidsplan zal er een werkgroep worden opgericht om de doelstellingen te kunnen verwezenlijken. Deze werkgroep zal bestaan uit vertegenwoordigers van de kerkfabrieken en de gemeentelijke overheden en de afgevaardigde van de bisschop.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.

Kerkgebouw	Eigenaar	Toekomstvisie
Heilige Paulus en Petruskerk – Geetbets	Gemeente Geetbets	Kerk voor de eredienst met valorisatie of nevenbestemming in tijd en/of ruimte.
Sint-Ambrosiuskerk – Rummen	Kerkfabriek	Herbestemming
Onze-Lieve-Vrouw-Van-De-Vredekerk – Hogen	Kerkfabriek	Herbestemming